

توصیف موانع اجرای روش‌های فعال تدریس تربیت بدنی از شناسایی و دیدگاه دبیران مرد و زن مدارس راهنمایی نواحی چهارگانه شهر اهواز

دکتر عبدالرحمن مهدی پور^۱، دکتر پروانه شفیق نیا^۲، دکتر غلامعلی پرهام^۳،

رحمت الله خانمحمدی^۴

۱ و ۲. استادیار دانشگاه شهید چمران اهواز

۳. کارشناس ارشد تربیت بدنی

تاریخ دریافت مقاله: ۸۶/۷/۸

تاریخ پذیرش مقاله: ۸۷/۶/۱۷

چکیده

هدف از این تحقیق، شناسایی و توصیف موانع اجرای روش‌های فعال تدریس تربیت بدنی و مقایسه دیدگاه دبیران مرد و زن مدارس راهنمایی نواحی چهارگانه شهر اهواز می باشد. پژوهش حاضر از نوع توصیفی-پیمایشی و به شکل میدانی اجرا شده است. جامعه آماری تحقیق شامل کلیه دبیران تربیت بدنی زن و مرد (۲۱۳ نفر) نواحی چهارگانه آموزش و پرورش شهر اهواز بودند که از این میان، تعداد ۱۴۰ نفر براساس جدول نمونه گیری مورگان به صورت خوشه ای و تصادفی به عنوان نمونه آماری انتخاب شدند (۱). ابزار اندازه گیری در این تحقیق، پرسشنامه محقق ساخته بوده و روایی محتوایی آن با استفاده از اظهار نظر ۴۰ نفر از متخصصان و خبرگان حوزه تحقیق مورد بررسی و اصلاح قرار گرفت و (بر آورد شد. برای $r = 0.89$ تأیید گردید. پایایی پرسشنامه نیز با استفاده از ضریب آلفای کرونباخ تجزیه و تحلیل داده‌ها از روش‌های آمار توصیفی و آمار استنباطی (آزمون‌های آنالیز واریانس یک و ضریب همبستگی پیرسون) استفاده شد. برخی از نتایج t -Test راهه، آزمون مجذور کا، آزمون پژوهش نشان می‌دهد که بین دیدگاه دبیران تربیت بدنی نواحی چهارگانه شهر اهواز در ارتباط با شناخت موانع اجرای روش‌های فعال تدریس در سطح $(\alpha = 0.05)$ تفاوت معنادار وجود ندارد. همچنین بین برگزاری دوره‌های ضمن خدمت روش‌های تدریس فعال برای دبیران تربیت بدنی و به کارگیری این روش‌ها رابطه مثبت و معناداری در سطح $(\alpha = 0.05)$ مشاهده گردید. به علاوه بین سطح مدرک تحصیلی دبیران تربیت بدنی و به کارگیری روش‌های فعال تدریس، رابطه مثبت و معناداری مشاهده شده است و نهایتاً نتایج تحقیق حاکی از آن است که بین سطوح سابقه تدریس و به کارگیری روش‌های فعال تدریس رابطه منفی و معناداری وجود دارد و همچنین بین دیدگاه دبیران زن و مرد نواحی چهارگانه آموزش و پرورش در به کارگیری روش‌های فعال تدریس، تفاوتی مشاهده نمی‌شود.

کلیدواژه‌های فارسی: شناسایی موانع، روش‌های تدریس فعال، دبیران تربیت بدنی.

مقدمه

فعالیت‌های حاکم بر آن، با توجه به پیشرفت جوامع، همواره دستخوش نظام‌های آموزشی و فناوری است. تحول آموزشی، خود معلول تحولات اجتماعی، علوم و تغییر و تحول هستند و سرعت تحول نظام‌های آموزشی آن‌چنان سریع است که هر چند سال یکبار در ساختار نظام آموزشی دگرگونی کلی ایجاد می‌شود. کسب علوم و فنون پیچیده در سایه روش‌های آموزشی پیچیده امکان‌پذیر است، به این سبب امروزه وظیفه و مسئولیت معلم، نسبت به گذشته سنگین‌تر است. افراد آن را به سوی یک تحول دیگر نمی‌توان با روش‌های سنتی، جامعه و تر و پیچیده تر است. پیشرفته سوق داد. در دنیای امروز فعالیت در مدرسه و آموختن، خود جزء بخش پیچیده و عظیمی از زندگی انسان‌ها شده است؛ دیگر نمی‌توان براساس طرز تلقی گذشته به شاگرد و که اگر شاگردان بتوانند در حین آموزش و پرورش، استعداد‌هایشان را تربیت او نگریست، چرا شکوفا سازند و پیوسته احساس موفقیت کنند و در مدرسه فرصت بررسی مسائل شخصی و اجتماعی‌شان را داشته باشند، به راحتی می‌توانند ارزش‌های اجتماعی و فرهنگی شایسته خود را به دست آورند و از احساس بی‌کفایتی و بیگانگی اجتماعی که معمولاً ناشی از عملکرد ناصحیح معلمان در مدرسه است، در امان باشند (۲، ۳).

روش‌های فعال تدریس به منزله ابزارهای کار معلمان تلقی می‌گردند، تربیت، در روند تعلیم و هر اندازه که با روش‌های متفاوت آشنا باشیم، ابزارهای متعددی را در اختیار خواهیم داشت. هنر معلم، در روش‌های فعال تدریس جزء مهارت‌های حرفه‌ای معلم محسوب می‌شود و اجرای آنهاست. از آنجا که اطلاعات و توانایی‌های افراد متفاوت است، نحوه کیفیت انتخاب و یادگیری و چگونگی آموزش آنها نیز تفاوت خواهد داشت، به این سبب، معلمان باید به روش‌های گوناگون تدریس مجهز باشند تا بتوانند بر اساس توانایی فراگیران خود، تدریس مطلوبی را ارائه دهند.

یکی از عوامل افت تحصیلی، نامتناسب بودن روش‌های تدریس و عدم امکانات آموزشی با محتوای برنامه‌هاست (۴). نظریه‌های موجود و یافته‌های تحقیقات انجام شده، گواه این مطلب است که دانش آموزانی که با فرایند یاددهی-یادگیری فعال آموزش دیده‌اند، نسبت به سایر دانش آموزان پیشرفت تحصیلی بهتری دارند (۵، ۶، ۷، ۸). امروزه برنامه‌های تربیت بدنی به عنوان زیر ساختار نظام تعلیم و تربیت با کمک دستاوردهای علوم پزشکی، زیست‌شناسی، جامعه‌شناسی و روان‌شناسی نقش اساسی در تأمین سلامت جوامع ایفا کرده است (گرین دورفر

و لکو^۱ (۱۹۷۸) (۹). نقش تربیت بدنی به عنوان یکی از عوامل تأمین کننده سلامت جسمی و روانی جامعه دانش آموزان امری بدیهی است. بدین ترتیب که یک برنامه اصولی تربیت بدنی قادر است، ضمن تأمین سلامت جسمانی و روانی دانش آموزان، با ایجاد زمینه‌های مساعد برای پرورش استعدادها بالقوه آنان، موجب توسعه و پویایی کشور شود (فولان^۲، ۱۹۹۹) (۱۰). کاشف و مجتهدی، مهم‌ترین مشکلات اجرای درس تربیت بدنی را به ترتیب اولویت، این‌گونه اعلام می‌کنند: کمبود امکانات ورزشی، کمبود معلم ورزش، نبود فضای مناسب، عوامل جغرافیایی، کمبود اطلاعات مربیان ورزش، نبود کتاب درس تربیت بدنی و عدم همکاری مدیران مدارس (۱۱). دقیقه رضایی، مهم‌ترین مشکلات اجرائی درس تربیت بدنی را ناشی از کمبود امکانات ورزشی و معلم تربیت بدنی و عدم آگاهی والدین نسبت به درس تربیت بدنی و ورزش گزارش کرده است، به‌طوری که والدین، تربیت بدنی را مانعی جهت پیشرفت تحصیلی فرزندان خود می‌دانند (۱۲). مک کورمارک^۳ (۱۹۹۷) تحقیقی را با عنوان «مشکلات، راهکارها و عوامل اثرگذار بر اجرای درس تربیت بدنی» انجام داده است. نتایج این تحقیق، مشکل رفتاری اغلب معلمان مرد (خارج از نوبت حرف زدن^۴) و نیز مشکل معلمان زن (عدم علاقه به شرکت در کلاس^۵، بی‌توجهی و عدم جذابیت^۶) را جزء مشکلات رفتاری شایع بیان کرده است. در معلمان زن کم سابقه و باسابقه، شیوع سوء استفاده‌های کلامی (بددهنی^۷) و عدم فرمانبرداری^۸ را بیشتر گزارش کرده‌اند. البته بین معلمان کم سابقه و باسابقه هیچ اختلاف معنی‌داری در زمینه مشکلات مدیریتی مشاهده نشده است (۱۳). دبیرانی که امکان آشنایی بیشتری با روش‌های فعال تدریس داشته باشند و بیشتر در زمینه تدریس خود از آن استفاده کنند، دانش‌آموزان آنها از یادگیری بالاتری برخوردار خواهند بود. به عقیده دبیران، کمبود ابزار و وسایل آموزشی مورد نیاز برای آموزش دادن به دانش‌آموزان، کمبود فضاهای فیزیکی (مکانی) و همچنین وسیله‌های کمک آموزشی برای دبیران، بر تدریس آنها اثرگذار خواهد بود و آنها را از انجام فعالیت‌های موثر آموزشی باز می‌دارد، دبیرانی که سابقه تدریس بیشتری دارند، دانش‌آموزان آنها از پیشرفت تحصیلی پایینی برخوردار هستند، چرا که

1. Greendorfer & Lewko

2. Fullan

3. Mc Cormark

4. Talking out of turn

5. Non Participation

6. Disinterest / Inattentive

7. Verbal abuse

8. Disobedience

کمتر از شیوه‌های نوین آموزشی در امر تدریس استفاده می‌نمایند و بیشتر روش تدریس در کلاس را سلیقه ای و به شیوه سنتی می‌دانند (۲، ۱۵، ۱۴، ۱۳). بنابراین اگر معلمان با اصول و مبانی و هدف‌های آموزش و پرورش، ویژگی‌های شاگردان و نیازهای آنها روش‌ها و فنون تدریس و موانع آنها و نیز سایر مهارت‌های آموزشی آشنایی نداشته باشند، هرگز قادر نخواهند بود زمینه شکوفایی استعداد شاگردانشان را فراهم سازند. بنابراین شناخت و بررسی عواملی که در فرایند تدریس روی فعالیت‌های یاددهی و بازده آموزشی معلمان تأثیر می‌گذارند، از اهمیت ویژه ای برخوردار هستند در این راستا شناسایی مسائل و موانعی که فراروی معلمان تربیت بدنی در ارائه روش‌های نوین (فعال) تدریس درس تربیت بدنی در مدارس وجود دارد و نیز ارائه راهکارهای اصولی و زیر بنایی می‌تواند به شفاف‌تر شدن این پدیده مهم و انسان ساز در فرایند تعلیم و تربیت کمک کند (۶).

روش‌شناسی تحقیق

تحقیق حاضر از نوع توصیفی- پیمایشی بوده که در مدارس نواحی چهارگانه آموزشی شهر اهواز بین دبیران مرد و زن تربیت بدنی مقطع راهنمایی به اجرا در آمده است.

جامعه و نمونه آماری

جامعه آماری تحقیق، شامل کلیه دبیران تربیت بدنی زن و مرد (۲۱۳ نفر) نواحی چهارگانه آموزش و پرورش شهر اهواز است، که از این میان براساس جدول نمونه گیری مورگان و گرجسای تعداد ۱۴۰ نفر به عنوان نمونه آماری و به صورت خوشه ای و تصادفی انتخاب شدند.

روش گردآوری داده‌ها

ابزار اندازه گیری در تحقیق حاضر، پرسشنامه محقق ساخته است. قسمت اول پرسشنامه، ویژگی‌های فردی (شامل: سن، سابقه خدمت، محل خدمت، سطح تحصیلات، رشته تحصیلی، وضعیت استخدام و میزان شرکت در دوره‌های ضمن خدمت) افراد نمونه را بررسی می‌کند. قسمت دوم پرسشنامه، مشتمل بر ۵۳ سؤال است که به بررسی و شناسایی موانع مختلف موجود در اجرای روش‌های فعال تدریس از دیدگاه دبیران تربیت بدنی نواحی چهارگانه شهر اهواز می‌پردازد، که برای این منظور موانع موجود در اجرای روش‌های نوین تدریس به چهار قسمت (موانع مربوط به یاددهنده هیجده سؤال، موانع مربوط به یادگیرنده چهارده سؤال، موانع مربوط به برنامه‌ریزی دوازده سؤال و موانع مربوط به فضای آموزشی و کمک آموزشی نه سؤال) تقسیم، و برای هر قسمت، سؤالات مربوطه نوشته شده است. پرسشنامه از نوع بی نام و سؤالات آن از نوع بسته پاسخ می‌باشد که بر اساس مقیاس پنج درجه ای لیکرت تنظیم گردیده است.

در صفحه اول پرسشنامه، هدف از تحقیق و ارسال پرسشنامه ارائه گردیده و در ادامه سؤالات عمومی در مورد شناسایی موانع موجود در چهار قسمت بیان شده است. روایی محتوایی پرسشنامه مقدماتی براساس مطالعه متون تخصصی و نیز با استفاده از اظهار نظر چهل نفر از متخصصان و کارشناسان خبره تربیت بدنی به دست آمده است. پایایی پرسشنامه‌ها توسط ضریب آلفای کرونباخ و به وسیله توزیع و جمع آوری پرسشنامه‌های مقدماتی در بین 50 نفر از (بر آورد شده است. = آزمون‌های مقدار (0/89

روش‌های آماری

نسخه 11/5 جهت تجزیه و تحلیل SPSS پس از جمع آوری اطلاعات و داده‌ها از نرم افزار توصیفی و استنباطی داده‌ها استفاده شده است. جهت شناسایی موانع اجرای روش تدریس نوین درس تربیت بدنی از دیدگاه دبیران، آمار توصیفی مورد استفاده قرار گرفته و با توجه به ماهیت و نوع داده‌ها و روش‌های آماری وابسته، به منظور مقایسه میانگین دیدگاه‌های جامعه آماری تحقیق و با توجه به نرمال بودن جامعه تحقیق از آماره‌های پارامتریک (آزمون t) استفاده شده است. در ضمن، تمام برآوردهای آماری در سطح t- و ANOVA استیودنت صورت گرفته است. 0/05 =

یافته‌های تحقیق

1. یافته‌های تحقیق نشان می‌دهد که از دیدگاه دبیران تربیت بدنی نواحی چهارگانه (جدول 1) همه موانع ذکر شده در پرسشنامه از اهمیت بالایی برخوردار بودند: در بین موانع مربوط به معلم، مرتبط بودن مدرک تحصیلی با درس تربیت بدنی، آشنایی با دانش روش‌های فعال تدریس، میزان شرکت در دوره‌های ضمن خدمت، آشنایی با یافته‌های مربوط به آموزش و یادگیری درس تربیت بدنی از اهمیت بالاتری برخوردار بودند.

در مورد معناداری میانگین‌های مربوط به شناخت موانع جدول 1. نتایج آزمون از دیدگاه دبیران تربیت بدنی

شاخص آماری	متغیر موانع		p(سطح معناداری)
	حجم نمونه	درجه آزادی	
سؤالات مربوط به معلم	129	128	0/000
سؤالات مربوط به یادگیرنده	129	128	
سؤالات مربوط به برنامه ریزی آموزشی	129	128	
سؤالات مربوط به امکانات آموزشی و کمک آموزشی	129	128	

4 پژوهش در علوم ورزشی شماره ۲۳، تابستان ۱۳۸۸

در بین موانع مربوط به دانش آموز، علاقه مندی دانش آموزان به کلاس درس تربیت بدنی، اعتقاد دانش آموزان به نتایج مثبت کلاس درس تربیت بدنی، وجود انگیزه کافی در دانش آموزان برای یادگیری بیشتر و همچنین وجود آمادگی روانی و جسمانی در دانش آموزان از اهمیت بالا تری برخوردار بودند (جدول ۱).

در بین موانع مربوط به برنامه ریزی آموزشی، موانعی همچون عدم وجود دستور العمل مشخص برای تدریس، عدم نهادینه شدن روش های فعال تدریس در کلیه مقاطع تحصیلی درس تربیت بدنی، عدم پیگیری مسئولان و کارشناسان تربیت بدنی نسبت به آموزش بهینه تربیت بدنی، عدم الزام استفاده از روش های فعال تدریس تربیت بدنی و عدم وجود کتاب های درسی متناسب با اهداف تربیت بدنی از اهمیت بیشتری برخوردار بودند (جدول ۱).

در بین موانع مربوط به امکانات آموزشی و کمک آموزشی به ترتیب، کمبودهای مربوط به فضای آموزشی، وسایل مورد نیاز در امر آموزش، زمان تدریس و همچنین کمبود منابع آموزشی درس تربیت بدنی از اهمیت بالاتری برخوردار بودند (جدول ۱).

جدول ۲. نتایج آزمون آنالیز واریانس یک راهه در مورد شناخت موانع مربوط به معلمان

شاخص آماری	منبع پراکندگی	درجه آزادی	میانگین ها	f	سطح معناداری (P)
	بین گروه ها	۳	۰/۲۶۰	۱/۰۳۶	۰/۳۷۹
	درون گروه ها	۱۲۵	۰/۲۵۱		
	مجموع	۱۲۸	-	-	

۲. یافته های تحقیق بیانگر آن است که بین دبیران تربیت بدنی نواحی چهارگانه شهراهاز در ارتباط با شناخت موانع مربوط به معلم و به کارگیری روش های فعال تدریس، تفاوتی وجود ندارد (جدول ۲).

جدول ۳. نتایج آزمون آنالیز واریانس یک راهه در مورد شناخت موانع مربوط به دانش آموزان

شاخص آماری	منبع پراکندگی	درجه آزادی	میانگین مجذورات	f	سطح معناداری (P)
	بین گروه ها	۳	۰/۲۱۰	۰/۵۱۶	۰/۶۷۲
	درون گروه ها	۱۲۵	۰/۴۰۷		
	مجموع	۱۲۸	-	-	

5 پژوهش در علوم ورزشی شماره ۲۳، تابستان ۱۳۸۸

۳. نتایج تحقیق نشان داد که بین دبیران تربیت بدنی نواحی چهارگانه شهر اهواز در ارتباط با شناخت موانع مربوط به دانش آموز و به کارگیری روش های فعال تدریس، تفاوتی وجود ندارد (جدول ۳).

جدول ۴. نتایج آزمون آنالیز واریانس یک راهه در مورد شناخت موانع مربوط به برنامه ریزی آموزشی

شاخص آماری	منبع پراکندگی	درجه آزادی	میانگین مجذورات	f	سطح معناداری (P)
بین گروهها		۳	۰/۹۴۶	۲/۰۲۵	۰/۱۱۴
درون گروهها		۱۲۵	۰/۴۶۷		
مجموع		۱۲۸	-	-	

۴. نتایج تحقیق نشان داد که بین دبیران تربیت بدنی نواحی چهارگانه شهر اهواز در ارتباط با شناخت موانع مربوط به برنامه ریزی آموزشی و به کارگیری روش های فعال تدریس، تفاوتی وجود ندارد (جدول ۴).

جدول ۵. نتایج آزمون آنالیز واریانس یک راهه، شناخت موانع مربوط به امکانات آموزشی

شاخص آماری	منبع پراکندگی	درجه آزادی	میانگین مجذورات	f	سطح معناداری (P)
بین گروهها		۳	۰/۱۲۴	۰/۲۲۵	۰/۸۷۹
درون گروهها		۱۲۵	۰/۵۵۳		
مجموع		۱۲۸	-	-	

۵. براساس نتایج جدول (۵) تحقیق نشان می دهد که بین دبیران تربیت بدنی نواحی چهارگانه شهر اهواز در ارتباط با شناخت موانع مربوط به امکانات آموزشی و کمک آموزشی و به کارگیری روش های فعال تدریس، تفاوتی وجود ندارد (جدول ۵).

6 پژوهش در علوم ورزشی شماره ۲۳، تابستان ۱۳۸۸

دوره‌ها و به‌کارگیری روش‌های فعال تدریس جدول ۶. نتایج آزمون مجذور کا در مورد میزان شرکت در

شاخص آماری متغیر	درجه آزادی (n)	مقدار آماره	سطح معنا داری (p)
تعداد دوره‌های ضمن خدمت و به‌کارگیری روش‌های فعال تدریس	۹	۶۵/۲۴۸	۰/۰۰۰

۶. براساس نتایج جدول (۶)، تحقیق حاکی از آن است که بین میزان شرکت در دوره‌های ضمن خدمت روش‌های تدریس فعال و به‌کارگیری این روش‌ها رابطه معناداری وجود دارد.

جدول ۷. نتایج آزمون مجذور کا، رابطه مدرک تحصیلی و به‌کارگیری روش‌های فعال تدریس

شاخص آماری متغیر	درجه آزادی	درجه حجم نمونه	مقدار آماره	سطح معنا داری (p)
مدرک تحصیلی و به‌کارگیری روش‌های فعال	۹	۱۲۹	۲۳/۲۴۵	۰/۰۰۱

۷. براساس یافته‌های جدول (۷)، تحقیق نشان می‌دهد که بین مدرک تحصیلی دبیران و میزان به‌کارگیری روش‌های فعال تدریس، رابطه معناداری وجود دارد.

جدول ۸. نتایج آزمون پیرسون، رابطه سابقه تدریس و به‌کارگیری روش‌های فعال تدریس

شاخص آماری متغیر	درجه آزادی حجم نمونه	مقدار آماره	سطح معنا داری (p)
به‌کارگیری سابقه خدمت و روش‌های فعال	۹ ۱۲۹	۵۱/۵۰۵	۰/۰۰۰

۸. براساس نتایج جدول (۸)، آزمون ضریب همبستگی پیرسون نشان می‌دهد که بین سطوح سابقه تدریس دبیران تربیت بدنی آموزشگاه‌های راهنمایی شهر اهواز و به‌کارگیری روش‌های فعال تدریس، رابطه معنادار و منفی وجود دارد.

استیودنت، مقایسه میانگین به کارگیری روش‌های جدول ۹. نتایج آزمون

فعال تدریس دبیران مرد و زن

سطح معناداری	میانگین‌ها	فراوانی	شاخص آماری	
			متغیر	میزان به کارگیری روش‌های فعال تدریس
۰/۳۲۷	۶۹/۳۷	۶۷	زن	
	۶۳/۴۷	۶۲	مرد	

۹. براساس جدول (۹)، یافته‌های تحقیق بیانگر آن است که در میزان به کارگیری روش‌های فعال تدریس در بین دبیران مرد و زن نواحی چهارگانه شهر اهواز تفاوتی مشاهده نمی‌شود.

بحث و نتیجه‌گیری

همان‌گونه که ملاحظه شد، طبق یافته‌های تحقیق در بخش موانع مربوط به معلم، مواردی همچون مرتبط نبودن مدرک تحصیلی، مدرک تحصیلی پایین، عدم شرکت در دوره‌های ضمن خدمت، سابقه خدمتی بالا و عدم آشنایی با دانش استفاده از روش‌های تدریس فعال از مهم‌ترین موانعی بودند که مانع به کارگیری روش‌های تدریس فعال می‌شدند که این نتایج با نتایج تحقیقات گسترده‌ای که قبلاً توسط حسین پور (۱۳۷۹)، تابش (۱۳۷۵)، نوروزی (۱۳۷۷)، تری (۱۹۹۶)، سالمی (۱۳۸۱) انجام گرفته است، همخوانی دارد (۱۹،۲۱، ۲،۶،۱۴).

طبق یافته‌های تحقیق، مهم‌ترین موانع مربوط به دانش آموز عبارت‌اند از: نبود علاقه دانش‌آموز نسبت به کلاس درس تربیت بدنی، عدم انگیزه دانش آموز برای یادگیری بیشتر، بی احترامی دانش آموزان به آزادی عملی که در کلاس درس به آنها داده می‌شود، اهمیت قائل نشدن برای درس ورزش نسبت به دروس دیگر و عدم آمادگی جسمانی و روانی دانش آموزان، که این نتایج با یافته‌های تحقیقات انجام شده در داخل کشور توسط سرمدی انصار (۱۳۸۱)، دقیقه ی رضایی (۱۳۷۱)، کریمی (۱۳۷۰) همخوانی دارد (۵،۱۲،۱۵).

طبق یافته‌های تحقیق، مهم‌ترین موانع مربوط به بخش برنامه ریزی آموزشی عبارت بودند از: عدم وجود دستور العمل مشخص برای تدریس، عدم نهادینه شدن روش‌های فعال تدریس در کلیه مقاطع تحصیلی درس تربیت بدنی، عدم پیگیری مسئولان و کارشناسان تربیت بدنی نسبت به آموزش بهینه تربیت بدنی، عدم الزام استفاده از روش‌های فعال تدریس تربیت بدنی و عدم وجود کتاب‌های متناسب با اهداف آموزشی درس تربیت بدنی، که نتایج این تحقیق با یافته‌های تحقیقات انجام شده در این خصوص همخوانی دارد (۱۱،۱۹،۲۰).

در بخش موانع مربوط به امکانات آموزشی و کمک آموزشی، طبق یافته‌های تحقیق مهم‌ترین این موانع عبارت‌اند از: کمبودهای مربوط به فضای آموزشی، وسایل مورد نیاز در امر آموزش، زمان تدریس و نیز کمبود منابع آموزشی درس تربیت بدنی. این یافته‌ها با نتایج بیشتر تحقیقاتی که در زمینه مشکلات اجرای درس تربیت بدنی در داخل کشور انجام گرفته است مانند: (کاشف، میرمحمد (1370)، دقیقه ی رضایی (1371)، کریمی (1370)، مجتهدی (1368)، پارت من (2003)، نوروزی (1377))، همخوانی دارد (11، 12، 15، 16، 18، 21).

همچنین همان‌طور که نتایج تحقیق نشان می‌دهد، بین دیدگاه دبیران تربیت بدنی نواحی چهارگانه در مورد شناسایی موانع اجرای روش‌های نوین تدریس تربیت بدنی در چهار زمینه (موانع مربوط به معلم، دانش آموز، برنامه‌ریزی آموزشی و همچنین موانع مربوط به امکانات تفاوت معنادار مشاهده نگردید. در ارتباط با α آموزشی و کمک آموزشی) در سطح $0/05 =$ شرکت در دوره‌های ضمن خدمت و به‌کارگیری روش‌های فعال تدریس تربیت بدنی، همان‌طور ، رابطه معناداری α که نتایج تحقیق نشان داد و با توجه به نتایج جدول (6) در سطح $0/05 =$ مشاهده شد. در ارتباط با میزان به‌کارگیری روش‌های فعال تدریس و مدرک تحصیلی دبیران، رابطه‌ای α همان‌گونه که نتایج تحقیق نشان داد و با توجه به نتایج جدول (7) در سطح $0/05 =$ مثبت و معناداری وجود دارد.

در بحث مربوط به ارتباط بین سطوح سابقه تدریس و میزان به‌کارگیری روش‌های تدریس α فعال، همان‌طور که یافته‌های تحقیق نشان داد و با توجه به نتایج جدول (8)، در سطح $0/05 =$ رابطه معناداری وجود دارد و این رابطه به صورت منفی است، یعنی هرچه سنوات خدمت تدریس بیشتر می‌شود، به‌کارگیری روش‌های فعال تدریس کاهش می‌یابد.

در پایان، با نتیجه‌گیری مباحث و مقایسه نتایج این تحقیق با تحقیقات مرور شده می‌توان چنین اظهار کرد که، تجهیز معلمان به دانسته‌های علمی تدریس، مواردی همچون برگزار کردن دوره‌های ضمن خدمت، انجام مطالعات در زمینه به‌کارگیری روش‌های فعال تدریس و استخدام معلمان با مدرک تحصیلی بالا و مرتبط با رشته تربیت بدنی از سوی سازمان آموزش و پرورش می‌تواند کمک شایانی به امر آموزش و در نتیجه بهبود کیفیت آموزش در مدارس نماید. یک برنامه‌ریزی مناسب از طرف دست اندرکاران نظام آموزشی، به صورت ارائه دستورالعمل‌هایی جهت تدریس، تدوین کتاب‌های درسی متناسب با اهداف آموزشی و نیازهای فراگیران و ارزشیابی‌های مکرر از عملکرد دبیران در طول سال تحصیلی می‌تواند در به‌کارگیری روش‌های فعال تدریس در امر آموزش، و در نهایت یادگیری بهتر دانش آموزان کمک شایانی توجهی بنماید. لازم است که دست اندرکاران نظام آموزشی به این نکته توجه خاص داشته

باشند که درس تربیت بدنی با توجه به ماهیت عملی بودن آن، بدون تجهیزات، زمان و فضای آموزشی کافی نمی تواند به صورت موثر تدریس شود، و به کار بردن روش های فعال تدریس برای درس تربیت بدنی نیاز به امکانات، تجهیزات آموزشی و کمک آموزشی و زمان تدریس را بیشتر می کند.

منابع:

۱. خاکی ، غلامرضا (۱۳۷۹). روش تحقیق در مدیریت . تهران: انتشارات دانشگاه آزاد اسلامی.
۲. حسین پور، علی (۱۳۷۴). بررسی میزان آشنایی معلمان با روش های فعال تدریس. پایان نامه کارشناسی ارشد (چاپ نشده)، تهران: دانشگاه تهران.
۳. فقیهی، حسن (۱۳۷۳). استعدادها و مهارت های خلاقیت و راه های آموزش و پرورش آنها. تهران: انتشارات دنیای نو.
۴. امینی فر ، حسین (۱۳۶۸) . بررسی علل عدم استفاده مناسب از امکانات موجود آموزشی در مدارس. طرح تحقیقاتی، تبریز: شورای تحقیقات آموزش و پرورش.
۵. سرمدی انصار، حسین (۱۳۸۲). بررسی و شناسایی عوامل موثر بر استفاده دبیران از روش های فعال تدریس و رابطه این عوامل با عملکرد آموزشی آنان در دبیرستان های شهرستان اهواز. پایان نامه کارشناسی ارشد (چاپ نشده)، دانشگاه چمران.
۶. تابش، محسن (۱۳۷۵). بررسی مسائل آموزشی و اجرایی درس تربیت بدنی در نظر مدیران و معلمان ورزش سه مقطع تحصیلی دختر و پسر در شهرستان فسا. پایان نامه کارشناسی ارشد. (چاپ نشده)، تهران: دانشگاه تربیت مدرس.
۷. عبدالهی، جعفر (۱۳۸۰). شناسایی موانع بهره گیری از تکنولوژی آموزشی، پایان نامه کارشناسی ارشد (چاپ نشده)، تهران: دانشگاه علامه طباطبایی.
8. Sean M. Bulger, Derek j. Mohr, Richard T. Walls (2002). Stack the deck in favor of your students by using the four aces of effective teaching. The journal of Effective Teaching, Vol.5.
9. Greendorfer, S.L. & Ewing, M.E (1981). "Race and gender differences in children's socialization into sport" Research Quar. For Exercise and sport. 52: 301310.
10. Fullan L, park house (1999). The management of sport (Its foundation and application). Temple University.

10 پژوهش در علوم ورزشی شماره ۲۳، تابستان ۱۳۸۸

۱۱. کاشف، میرمحمد (۱۳۷۰). بررسی و تجزیه و تحلیل وضعیت برنامه‌های جاری تربیت بدنی مدارس استان آذربایجان غربی. پایان نامه کارشناسی ارشد (چاپ نشده)، دانشگاه تربیت معلم تهران.
۱۲. دقیقه‌ی رضائی، سعید (۱۳۷۱). بررسی وضعیت تربیت بدنی در مدارس پسرانه استان خراسان. پایان نامه کارشناسی ارشد (چاپ نشده)، دانشگاه تربیت معلم تهران.
13. McCormack, Ann (1997). Classroom management problem, strategies and influences in physical education. *European physical education review*. volume 3 no. 2.
۱۴. نوروزی، حسن (۱۳۷۷). بررسی علل بی‌علاقگی معلمان به فعالیت‌های آزمایشگاهی. پایان‌نامه کارشناسی ارشد (چاپ نشده)، تهران: دانشگاه تهران.
۱۵. کریمی، فریده (۱۳۷۰). بررسی وضعیت جاری ورزش در دبیرستان‌های دخترانه تهران، خلاصه تحقیقات پیرامون تربیت بدنی در مدارس (شماره ۱). انتشارات اداره کل تربیت بدنی آموزش و پرورش، چاپ اول، ۱۳۷۱.
۱۶. مجتهدی، علیرضا (۱۳۷۰). بررسی مشکلات موجود در درس تربیت بدنی مقاطع تحصیلی راهنمایی و دبیرستان استان تهران. پایان نامه کارشناسی ارشد (چاپ نشده)، دانشگاه تربیت مدرس.
۱۷. مهر محمدی، محمود (۱۳۷۷). مبانی علمی هنر تدریس. تهران: انتشارات مدرسه.
18. Portman, P.A. (2003). Who is having fun in physical education classes? Experiences of Sixth-grade students in elementary and middle schools. *Journal of teaching in physical education*, 14(4), 445-453.
19. Terry R. Thomas/, Amelia M. Lee & Katherine, Downing.T (1996). *Physical education for children (concepts into practice)*, southern louisiana university, human kinetics books, Champaign Illinois.
20. Mark Jimu Tembo (2002). *Physical education curriculum for Malai*. Blacksburg, Virginia.
۲۱. سالمی، محمد (۱۳۸۱). بررسی عوامل عدم گرایش دبیران به تهیه و استفاده از طرح درس در تدریس دبیرستان‌های استان خوزستان. طرح پژوهشی، اهواز: پژوهشگاه معلمان (شورای تحقیقات).